

Frans De Greefstraat, Alseberg, gemeente Beersel

Programma van Maatregelen

Auteur:

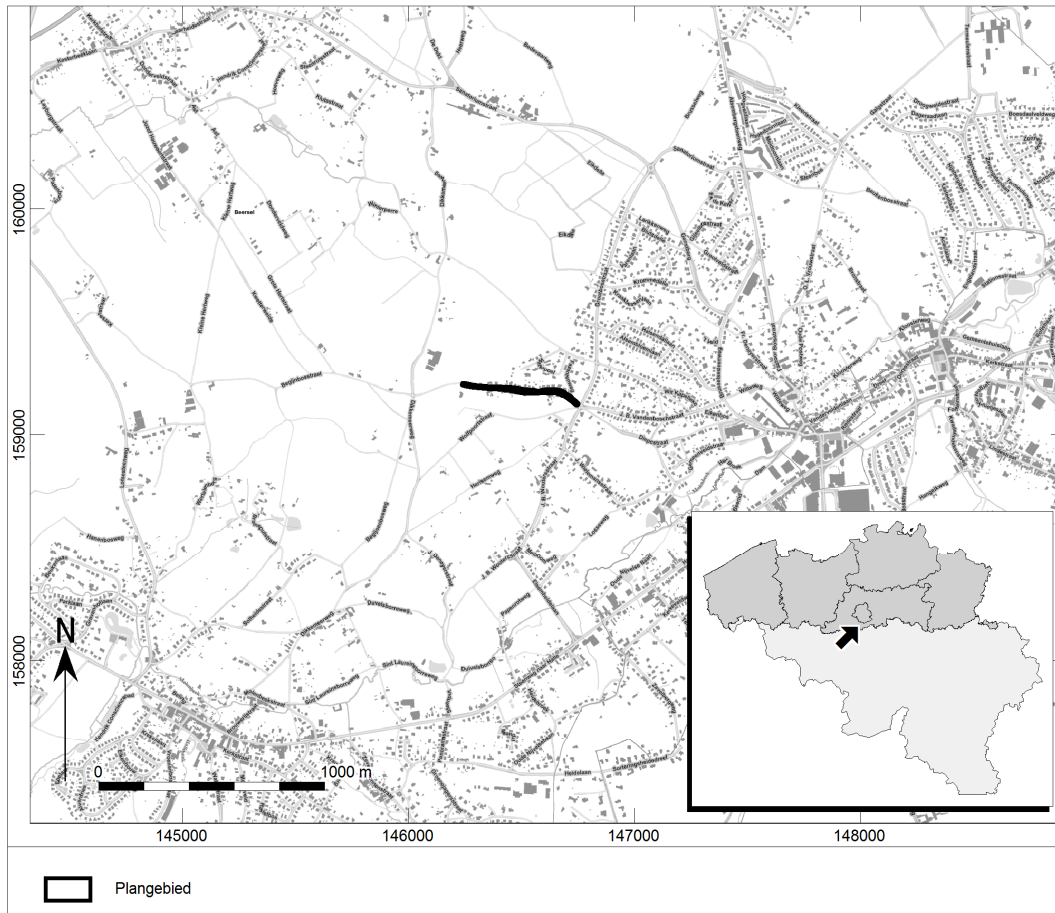
A. Schoups (veldwerkleider)

Autorisatie:

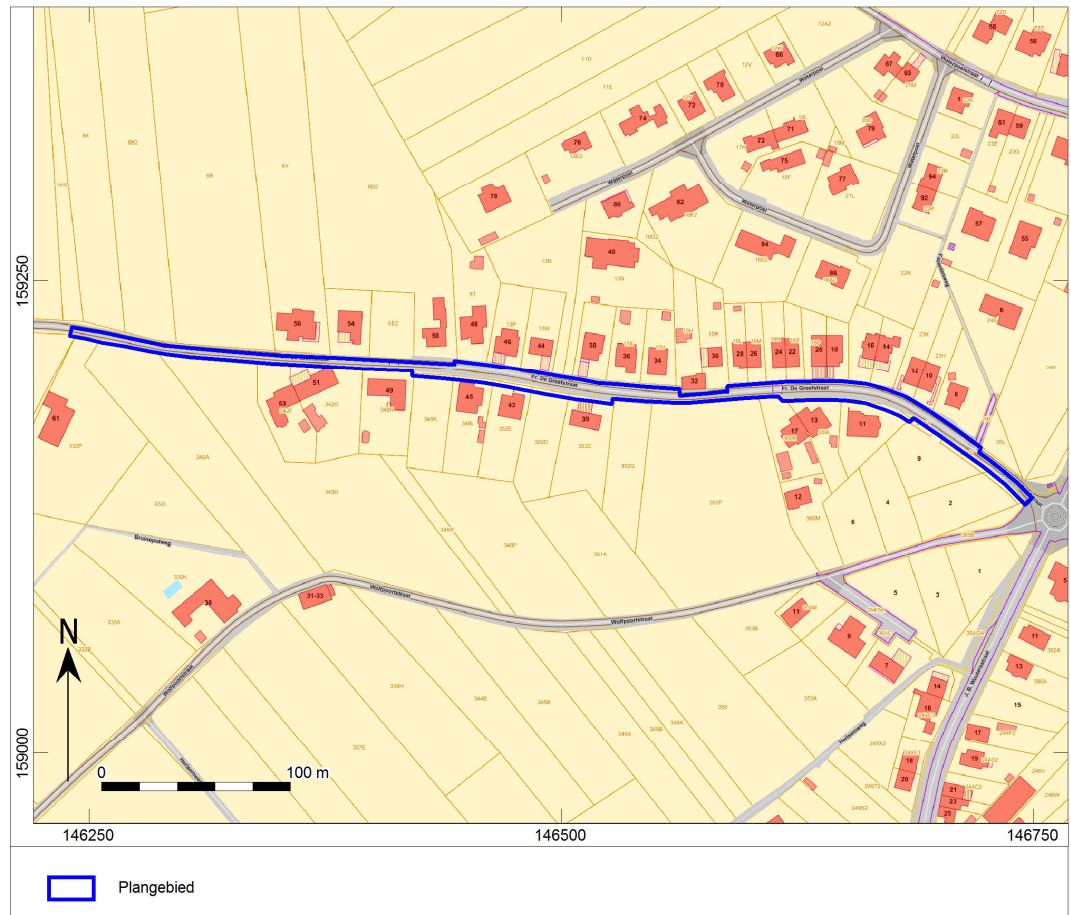
X. Alma (OE/ERK/Archeoloog/2016/00094)

1 Inleiding

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in januari - juni 2019 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Frans De Greefstraat te Alseberg in de gemeente Beersel (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen wegenis- en rioleringswerken.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Het vooronderzoek zonder of met ingreep in de bodem

2.1 Het uitgevoerde vooronderzoek

Het plangebied bevindt zich in de leemstreek. Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens kunnen binnen het plangebied eventuele archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum verwacht worden. De archeologische resten uit het Paleolithicum en het Mesolithicum manifesteren zich als een spreiding van vondsten zonder sporenniveau. Resten uit deze perioden bevinden zich aan het oorspronkelijke maaiveld en manifesteren zich in de vorm van vuursteen en houtskoolconcentraties. De hoge ligging van het plangebied op ongeveer 650m ten noordwesten van de Molenbeek, maakt dat het plangebied vermoedelijk minder gunstig gelegen is voor eventuele archeologische resten uit deze periodes. Vermoedelijk waren de lager gelegen gebieden nabij de Molenbeek gunstiger gelegen. Op ongeveer 120m ten zuiden van het plangebied werden echter wel reeds lithische artefacten aangetroffen tijdens een veldprospectie. Dit grote gebied ligt op de overgang van het beekdal naar het hoger gelegen gebied, waar het plangebied zich situeert. Verder is het gebied, volgens de bodemerosiekaart, in een gebied gelegen dat sterk erosiegevoelig is. De hoge kans op natuurlijke erosie en de aanwezigheid van de bestaande structuren zorgen ervoor dat eventuele archeologische resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum mogelijk niet meer in situ voorkomen. Op basis van al deze gegevens wordt de verwachting op eventuele archeologische resten uit deze periodes klein ingeschat.

Eventuele resten vanaf het Neolithicum manifesteren zich in een sporenniveau. Een eventueel sporenniveau is het beste zichtbaar vanaf de mogelijk aanwezige B horizont of wanneer deze afwezig is vanaf de C horizont. De ligging is gunstig voor de verwachting aan eventuele resten uit deze periodes. Tijdens een veldprospectie op ongeveer 690m ten noorden van het plangebied werden naast lithische artefacten ook resten uit de Romeinse Tijd aangetroffen. Dit gebied is echter in een lager gelegen deel van de omgeving en dicht bij water gelegen en daarmee niet van invloed op de verwachting binnen het plangebied.

Net ten noorden van het oostelijk deel van het plangebied werd reeds een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek werden amper vier sporen aangetroffen die vermoedelijk uit de Middeleeuwen of een jongere periode dateren. Uit de profielen kan afgeleid worden dat in deze regio een laag colluvium (tot 30cm dik) kan voorkomen onder de bouwvoor en dat deze laag mogelijk direct op de tertiaire lagen voorkomt. Dit bevestigt dat het gebied sterk onderhevig is aan erosie. Dit heeft tot gevolg dat de aangetroffen sporen reeds in belangrijke mate afgetopt werden. Het tracé is echter een meter dieper gelegen, in een soort uitholling van het terrein. Vermoedelijk werd dit deel van het terrein nog sterker geërodeerd en zijn ook de hoger gelegen delen meer naar het westen reeds in zekere mate geërodeerd.

De (algemene) verwachting aan eventuele archeologische resten vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen wordt, op basis van de landschappelijke en archeologische gegevens uit de omgeving, middelhoog ingeschat. Uit de resultaten van het proefsleuvenonderzoek op een aansluitend perceel kan echter geconcludeerd worden, dat op zijn minst in het zuidelijk deel van het plangebied er vanuit gegaan kan worden dat eventuele sporen sterk onderhevig zijn aan erosie, zodat deze slecht of zelfs niet geconserveerd werden.

De verwachting aan eventuele resten en sporen uit de Nieuwe Tijd wordt klein geacht. Reeds ten tijde van de Ferrariskaart valt het plangebied grotendeels samen met een weg. Ten zuiden van deze weg was echter wel reeds een gebouw gelegen. De gebouwen langs de weg nemen toe vanaf de Atlas der Buurtwegen.

Momenteel is er reeds een weg gelegen binnen het plangebied. Uit milieuhygiënische boringen kan afgeleid worden dat het bestaande wegdek 35cm dik is. Onder een helft van het wegdek is reeds riolering gelegen en dit op een diepte tot 3m –mv. Ter hoogte van de boorpunten varieert de bestaande bodemverstoring onder het wegdek vermoedelijk tussen 35cm –mv en 1,1m –mv of zelfs 2,5m –mv. Deze verstoring kan oplopen tot 3m –mv waar de riolering dieper reikt. Ter hoogte van de bestaande voetpaden zijn reeds nutsleidingen gelegen. Deze bevinden zich op een diepte van minstens 50cm –mv, zodat de bodem ter hoogte van de voetpaden reeds tot minstens 50cm –mv verstoord is. Plaatselijk kan deze verstoring mogelijk oplopen tot 1m –mv of zelfs dieper. Ter hoogte van de bestaande parkeerstroken dient rekening gehouden te worden met een verstoring tot minstens 35cm –mv. Tenslotte werd het terrein op plaatsen binnen het plangebied ook reeds genivelleerd. Met andere woorden over een groot deel van het plangebied werd de bodem reeds tot minimum 35cm –mv verstoord door de aanleg van de weg. Ter hoogte van de nutsleidingen en riolering

kan de verstoring oplopen tot respectievelijk 50cm –mv en 250/300cm –mv. Verder is het terrein (plaatselijk) ook onderhevig geweest aan nivelleringswerken.

2.2 Aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed

Het doel van de geplande werken is om de bestaande riolering te vervangen door een gescheiden stelsel. In functie van deze werken zal het wegdek ook vernieuwd worden en worden hier en daar ook parkeerstroken en een nieuw voetpad voorzien. Ter hoogte van de nieuwe weg, de parkeerstroken en de voetpaden zal de bodem tot ongeveer 58cm –mv en 62cm –mv uitgegraven worden. De nieuwe weg zal samenvallen met de bestaande weg. De geplande voetpaden en parkeerstroken komen echter grotendeels in onverharde zones te liggen. Ter hoogte van de plantvakken zal de bodem tot ongeveer 80cm –mv geroerd worden en op enkele locaties zal de bodem ook afgegraven (maximum 1,5m) of opgehoogd (maximum 1,25m) worden.

De nieuwe riolering komt onder de weg te liggen. De RWA-leidingen komen onder het noordelijk deel van de weg te liggen op een diepte variërend tussen 2m en 2,5m –mv. De DWA-leidingen daarentegen komen onder het zuidelijk deel van de weg te liggen op een diepte variërend tussen 2,7m en 3,5m –mv. Verder worden nog enkele inspectieputten voorzien.

Tijdens de werken worden geen werfzones voorzien.

De nieuwe weg en riolering zal ter hoogte van de bestaande weg komen te liggen en daarmee voor een groot deel samenvallen met reeds bestaande verstoringen. Weliswaar zullen de geplande werken niet overal binnen bestaand gabarit vallen, omdat de geplande werken lokaal deels dieper zullen reiken. Aangenomen mag worden dat de bodem ter plaatse reeds in grote mate verstoord zal zijn. De impact van de aanleg van de wegenis en de riolering zal daarmee klein zijn.

Ter hoogte van de geplande voetpaden en parkeerstroken zal de bodem tot ongeveer 62cm –mv verstoord worden. Ter hoogte van de bestaande voetpaden/bermen zijn reeds nutsleidingen gelegen, zodat de bodem deels al tot minstens 50cm –mv verstoord is. Deze verstoring loopt op plaatsen echter op tot 1m –mv en zelfs dieper. Ter hoogte van de bestaande verharde parkeerstroken dient rekening gehouden te worden met een minimumverstoring van 35cm –mv. In enkele zones is de bodem naar verwachting beperkt verstoord. Dit betekent dat er ter hoogte van de geplande voetpaden en parkeerstroken een wisselende verstoringsgraad zal zijn van de bodem. Zones die in meer of mindere mate verstoord zijn, zullen elkaar afwisselen. Ten aanzien van de impact van de geplande werken betekent dit, dat er lokaal in de minst verstoorde delen sprake zou kunnen zijn van bijkomende verstoring door de geplande werken. Echter, zoals toegelicht zullen dit naar verwachting slechts versnipperde stroken zijn.

Doordat de bodem binnen het plangebied sterk onderhevig is aan erosie, de bodem binnen het grootste deel van het gebied reeds verstoord werd door de aanwezige structuren en nivelleringswerken en de bijkomende bodemverstoring voornamelijk lange smalle ingrepen betreft, wordt de kennisvermeerdering van eventuele verdere archeologische onderzoeken klein geacht. Daarbij komt dat de verwachting aan eventuele in situ resten uit het Laat-Paleolithicum en het Mesolithicum laag wordt ingeschat. De verwachting aan eventuele archeologische resten en sporen vanaf het Neolithicum tot en met de Middeleeuwen kan algemeen middelhoog ingeschat worden. Op zijn minst in het zuidelijk deel kan deze verwachting echter verder afgeschaald worden tot laag. Op basis van deze gegevens wordt besloten dat eventuele verdere archeologische onderzoeken binnen het plangebied kosten baten technisch niet interessant zijn.

3 Advies op basis van de resultaten

Op basis van deze gegevens wordt door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er hoeft geen programma van maatregelen te worden opgesteld.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.